

ಕಾನೂನು ಕಿರಣ

KANOONU KIRANA

ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕಾನೂನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹುಬ್ಬಳಿಯ ಕಾನೂನು ನಾಕ್ಕರತಾ ಪ್ರತಿಕೆ
ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯಲ್ಲ * ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರ

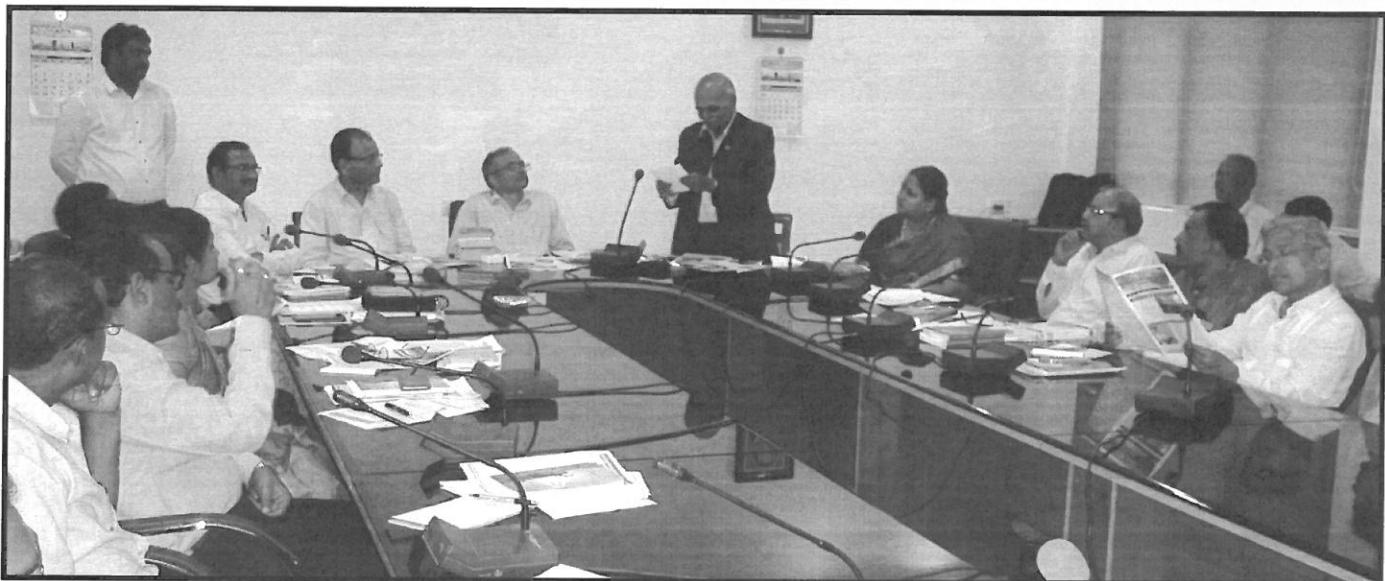
LEGAL LITERACY NEWS LETTER OF KARNATAKA STATE LAW UNIVERSITY, HUBBALLI

ಹುಬ್ಬಳಿ

ಅಕ್ಟೋಬರ್ - 2018

ಮಣಿ-4

ಕಾನೂನು ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಪುಸ್ತಕ ರಚನೆಗೆ ಕಾರ್ಯಾಗಾರ

‘ಕನ್ನಡವೆಂದರೆ ಬರಿ ನುಡಿಯಲ್ಲ, ಹಿರಿದಿದೆ ಅದರಭ್ರ’ ಎಂಬ ನುಡಿಯಂತೆ, ವಿಶ್ವದ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿಂದಾದ, ಸುಮಾರು ಎರಡುವರೆ ಸಹಸ್ರ ಮಾನಗಳ ಇತಿಹಾಸ ಹೊಂದಿರುವ ಶ್ರೀಮಂತ ಭಾಷೆ ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಘನತೆ ಮತ್ತು ವೈಭವವನ್ನು ಮನಗಾಳಲು ಮತ್ತು ಕನಾಟಕದಲ್ಲಿರುವ ದ್ವಿಭಾಷಿಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು ಹಾಗೂ ಆಲೋಚಿಸಲು ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವ ಸದುದ್ದೇಶದಿಂದ, 2018-19ನೇ ಸಾಲಿನಿಂದ 3 ವರ್ಷದ ಏಲೋ.ಬಿ. ಮತ್ತು 5 ವರ್ಷದ ಬಿ.ಎ.,/ಬಿ.ಎ.ಎ./ಬಿ.ಕಾಂ. ಎಲೋ.ಬಿ. ಕೋಸ್ರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರವೇಶಾತಿ ಪಡೆದ ವಿಧ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ / ಕನ್ನಡ ಕಲಿ ವಿಷಯದ ಪಠ್ಯ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಕನ್ನಡ ಕಲಿ ವಿಷಯದ ಪಠ್ಯ ಕ್ರಮ ಕುರಿತು ಒಂದು ದಿನದ ಕಾರ್ಯಾಗಾರವನ್ನು ಕನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಕಾನೂನು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಹುಬ್ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ 18.09.2018ರಂದು ಬೆಳಿಗೆ 11.00 ಗಂಟೆಗೆ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಭಾಂಗಣದಲ್ಲಿ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿತ್ತು. ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸಂಪನ್ಮೂಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಕೆ ಸಂಯೋಜಿತ ಕಾನೂನು ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಕನ್ನಡ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು ಈ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್. (ಡಾ.) ಪಿ. ಈಶ್ವರ ಭಟ್, ಮಾನ್ಯ ಕುಲಪತಿಗಳು, ಕರಾಕಾವಿ, ಹುಬ್ಬಳಿ, ಡಾ. ರತ್ನಾ ಭರಮಗೌಡರ, ಕುಲಸಚಿವರು, ಕರಾಕಾವಿ, ಹುಬ್ಬಳಿ, ಡಾ. ಜಿ. ಬಿ. ಪಾಟೀಲ್, ಕುಲಸಚಿವರು (ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ), ಕರಾಕಾವಿ, ಹುಬ್ಬಳಿ, ಹೆಚ್. (ಡಾ.) ಸಿ. ಎಸ್. ಪಾಟೀಲ್, ಡೀನ್ ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಕರಾಕಾವಿ ಕಾನೂನು ಶಾಲೆ, ಹುಬ್ಬಳಿ, ಶ್ರೀ. ಬಸವಪ್ಪಭು ಹೋಸಕೇರಿ, ಹಿರಿಯ ವಕೀಲರು, ಧಾರವಾಡ, ಶ್ರೀ. ಲೋಹಿತ್ ನಾಯ್ಕರ್, ಧಾರವಾಡ, ಪ್ರಾಚಾರ್ಯರು, ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಲಿಂಗರಾಜ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ, ಶ್ರೀ. ವಂಕಟೇಶ ಕುಲಕರ್ನಿ, ಹಿರಿಯ ವಕೀಲರು, ಧಾರವಾಡ, ಡಾ. ಜ್ಯೋತಿ ಹೋಸರಕರ, ಮುಖ್ಯಸ್ಥರು ಕನ್ನಡ ವಿಭಾಗ, ಎಸ್. ಎಮ್. ಎಮ್. ಆರ್. ವಿ. ಪದವಿ

ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು, ಹೆಚ್. ಧನವಂತ ಅಜಾಂಗೋಳ, ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಟೀರ್, ಕನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ, ಧಾರವಾಡ. ಡಾ. ಶಾಲಿನಿ ರಘುನಾಥ ಭಟ್, ಧಾರವಾಡ, ಡಾ. ಎಚ್. ಎಮ್. ಜನ್ನಪ್ಪಗೋಳ, ಕೆ.ಎಲ್.ಇ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಲಿಂಗರಾಜ ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯ, ಬೆಳಗಾವಿ ಮತ್ತು ವಿಧಿ ಸಂಯೋಜಿತ ಕಾನೂನು ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯಗಳ ಉಪನ್ಯಾಸಕರು ಉಪಸ್ಥಿತಿದ್ದರು.

ಕಾರ್ಯಾಗಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಷೆ ಎಂದರೇನು, ಭಾಷೆಯ ಸ್ವರೂಪ, ಲಕ್ಷಣಗಳು, ಭಾಷೆಯ ಅಗತ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು, ಭಾಷೆಯ ಸಂರಚನೆ, ಭಾಷೆಯ ಬದಲಾವಣೆ, ಪ್ರಧಾನ ಮತ್ತು ಗೊತ್ತಂತ್ರಗಳು, ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಹಾಗೂ ಅನ್ಯ ದೇಶಿಯ ಶಬ್ದಗಳು, ಕಾನೂನು ಪದಕೋಶ ಬಳಕೆ, ಕಭೇರಿ-ಕಾನೂನು ಆಡಳಿತದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಬಳಕೆ-ಬರವಣಿಗೆ ಪದ್ಧತಿ, ಪತ್ರ ರಚನೆ, ಅನುವಾದ ಕಲೆ, ಕನ್ನಡ ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಿನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಕುರಿತು ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನಗಳು ಹೀಗೆ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳ ಮೇಲೆ ಚರ್ಚೆ ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ♦

ಹಾಂವಿಧಾನಿಕ ಆದ್ಯತೆ ನಾಧನೆಯ ಅಳತೆಗೊಳಳಾಗಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಘನತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ

ಸಂಪಾದಕೀಯ

ನಮ್ಮ ಕಾನೂನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯಚರಣೆಯ ನ್ಯಾಯಾಧನೆಗೆ ದಾರಿಯಾಗಬೇಕೆಂದೂ, ರಾಜ್ಯವು ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಮಾನ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಹೋಗಣಾರ್ಥಿಯನ್ನು ಹೊತ್ತಿದೆಯೆಂದೂ ಹೇಳುವ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ನಿರ್ದೇಶನದ (ಅನುಭೇದ 39 A) ಇಂಗಿತವು ಕಾನೂನಿಗೂ ನ್ಯಾಯಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟಿಸಿದ್ದು ಕಾನೂನು ನೇರವಿನ ಧೋರಣೆಯ ತಿಳಿಳಿಕೂಡಾ ಆಗಿದೆ. ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಲ್ಲಿ ಕಾನೂನಿನ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು ಕಾನೂನು ನೇರವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಅನಿವಾರ್ಯ ಭಾಗವಾಗಿದೆ. ಕಾನೂನು ನೇರವು ಕೇಂದ್ರ (legal aid clinic) ಮತ್ತು ಕಾನೂನು ಸಾಕ್ಷರತಾ ಅಂದೋಲನದ ಮೂಲಕ ಕಾನೂನು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ತಮ್ಮನ್ನು ತಾವು ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಲ್ಲಿ ತೋಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬುದು ಕಾನೂನಿನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪ್ರಸ್ತುತತೆಯನ್ನು, ಸುಖೀ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಾಗೂ ಕಾನೂನು ಕಾರ್ಯಚರಣೆಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಲು ಬಹಳ ಪ್ರಸಾರಿಸಿದೆ. ಕಾನೂನು ಸೇವಾ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಹಾಗೂ ಸಮಾಜ ಸೇವಾಸ್ತಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಾದಿಗೆ ಪಾಲುಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಕೌಶಲ್ಯವರ್ಧನಾಗೆ ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ಮೇಲಿನ ಧ್ಯೇಯಕ್ಕೆ ಮೂರಕವಾಗಿರುವ ಹಾಗೂ ಸಾರ್ವಜಿನಿಕಿಗೆ ಕಾನೂನು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪ್ರಸರಿಸುವ ಕ್ಷೇತ್ರ ರಾಜ್ಯ ಕಾನೂನು ವಿಶ್ವಿದ್ಯಾಲ್ಯಾಲಯದ 'ಕಾನೂನು ಕಿರೋ' 2018ನೇ ಇಸವಿಯ ಅಕ್ಷ್ಯೋಬ್ರೂ ಸಂಚಿಕೆ ನಿಮ್ಮ ಮುಂದಿದೆ. ಈ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಪತ್ರಿಕೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಾಗೂ ವಿಶ್ವಿದ್ಯಾಲ್ಯಾಲಯದ ಕಾನೂನು ಸಾಕ್ಷರತಾ/ ನೇರವು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿ ಅರ್ಥಪೂರ್ವಾಗಿ ಮಾಡಲು ನಿಮ್ಮ ಸಲಹಗೆ ಸ್ವಾಗತ.

ನಿಮ್ಮ ವಿಶ್ವಾಸಿ,
ಮೈ. (ಡಾ.) ಹ. ಕೆಂಪ್ಲೆಟ್ ಭಾರ
ಕುಲಪತಿಗಳು, ಕರಾಕಾವಿ, ನವನಗರ, ಹುಬ್ಲಿ.

ಸಂಪಾದಕೀಯ ಮಂಡಳ

ಮೈ. (ಡಾ.) ಹ. ಕೆಂಪ್ಲೆಟ್ ಭಾರ
ಕುಲಪತಿಗಳು
ಕರಾಕಾವಿ, ಹುಬ್ಲಿ.

ಮೈ. ಡಾ. ಸ. ಎನ್. ಪಾಟೀಲ
ದೀನ್‌ನ ಮತ್ತು ನಿರ್ದೇಶಕರು,
ಕರಾಕಾವಿ ಕಾನೂನು ಶಾಲೆ, ಹುಬ್ಲಿ.

ಡಾ. ರತ್ನ್ಯಾ ಭಾರಮುಗಳರ
ಕುಲಸಜ್ಜರು (ಪ್ರಭಾರ)
ಕರಾಕಾವಿ, ಹುಬ್ಲಿ.

ಡಾ. ಜ. ಜ. ಪಾಟೀಲ
ಕುಲಸಜ್ಜರು ಪೋಲ್ಯಾಪಾನೆ (ಪ್ರಭಾರ),
ಕರಾಕಾವಿ, ಹುಬ್ಲಿ.

ಕು. ಭಂಜಾಪಾಠಿಲು ಎನ್. ಮುಖಲ್
ಸಂಕಾರ್ಯಕ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಪಕರು,
ಕರಾಕಾವಿ, ಹುಬ್ಲಿ.

ಡಾ. ರಂಗಸ್ವಾಮಿ ಡಿ.
ಸಂಕಾರ್ಯಕ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಪಕರು,
ಕರಾಕಾವಿ, ಹುಬ್ಲಿ.

ಶ್ರೀ. ಸುಲಿಲ ಬಾಗೆ
ಸಂಕಾರ್ಯಕ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯಪಕರು,
ಕರಾಕಾವಿ, ಹುಬ್ಲಿ.

ಹೊಂಜಕರು

ಸಲಹಗಾರರು

ಸಲಹಗಾರರು

ಸಲಹಗಾರರು

ಸದಸ್ಯರು

ಸದಸ್ಯರು

ಸದಸ್ಯರು

—ಮೈ. (ಡಾ.) ಹಿ. ಕೆಂಪ್ಲೆಟ್ ಭಾರ
ಕುಲಪತಿಗಳು, ಕರಾಕಾವಿ, ನವನಗರ, ಹುಬ್ಲಿ

ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಸ್ತಾವನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿತಗೊಂಡ ಎಲ್ಲ ನಾಗರಿಕರಿಗೂ ಆಶ್ಚರ್ಯಿತವಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಘನತೆಯ ಗುರಿಯು ಇತ್ತಿಚೆಗಿನ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಘನತೆಯನ್ನು ಪಡೆದುಹೊಂಡಿದೆ. ಎಲ್ಲ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ಮೂಲವಾದ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಘನತೆಯ ಏರಪಡುವ ಅಂಶಗಳಿವೆ: ಒಂದು, ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಫ್ತಂಯಾದೆಯ ಕ್ಷಣೆಯ ಕ್ಷಣೆಯ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಸರಕಾರಗಳಿಗೆ ಸದರಿ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮಯ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಮನ್ನಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸುವ ಬದ್ದತೆಯನ್ನು ಹೊರಿಸಿದೆ. ಸಮಂಜಸ ಕಾರ್ಣಿಕಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಇತರರು ತನ್ನನ್ನು ನಾಚಿಕೆ, ಅವಮಾನ, ಮುಜುಗುರ ಮತ್ತು ಕೇಳುಬ್ರಾಟಗಳಿಗೆ ಈಡುಪೂರ್ವದ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸಾಕ್ಷರತಾ ಅಂದೋಲನದ ಮೂಲಕ ಕಾನೂನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ವೈಯಕ್ತಿಕ ಅರ್ಥಸ್ಥಿತಿ, ಅಧವಾ ಬಿಡಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಪನತೆಯು ಸಲ್ಲತೆದ್ದೆಂಬ ಅಂಶವೇ ಮೂಡಿಸಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವನಲ್ಲಿ ಅಂಶಗಳು ಪನತೆಯು ಮಾನವ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಮೂಡಿಬಂದಿದೆ. ಇತ್ತೀಂದು ಅರ್ಥಸ್ಥಿತಿ, ಅಧವಾ ಬಿಡಲಿ, ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಮಾನವ ಪನತೆಯು ಸಹಜ ಮೂಲವನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕಂಬುದೇ ಇದರ ಆಶಯ. ಈ ಕಾರ್ಣಿಕಾಗಿಯೇ ಎಲ್ಲ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೂ ರೂಪ್ಯಾದಾಯಕ ಇತ್ತೀಂದು ಮೂಡಿಸಿದೆ. ಇತ್ತೀಂದು ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿ ಅಹರೋನ್ ಬರಕ ಅಂದಂತೆ, ಮಾನವ ಘನತೆಯ ಮೂಲವು ಮೂರು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಿಕಸನಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಣಿಕಾಗುತ್ತದೆ: ಒಂದು, ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಿಸಲಾದ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಾಯಿದೆಯನ್ನು ನೆಲೆಯನ್ನು ಬದಿಸಿದೆ; ಎರಡು, ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಆಶ್ಚರ್ಯಿಸಲಾದ ಹಕ್ಕುಗಳ ವಾಯಿದೆಯನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಅದು ವಾಯಾನದ ತಪ್ಪಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಮೂರು, ಸಂವಿಧಾನಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಶಾಸನವು ಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆ (ಅಧವಾ ಸಾರ್ವೇಕ್ಸವಾಗಿದೆ) ಎಂದು ತೀರ್ಮಾನಿಸುವಲ್ಲಿ ಅದು ಮಹತ್ವದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತದೆ (ಕಾಮನ್ ಕಾಸ್). ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಂಶ ವಿಸ್ತರಣೆಗಳ ಉದ್ದೇಶಗಳ ದಿಕ್ಷಬೆಳಿಯನ್ನು ಈ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದುದರ ಪರಿಣಾಮವನ್ನು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಹಲವಾರು ತೀರ್ಮಾಗಳಲ್ಲಿ ಗಮನಿಸಬಹುದು.

ಬದುಕುವುದೆಂದರೆ ಪರಿಸರದವಾಗಿ ಜೀವನ ಸಮಸ್ಯೆದಲ್ಲ; ಬದಲಾಗಿ, ಅದು ಮಾನವ ಘನತೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಾಳುವುದು ಹಾಗೂ ಆ ರೀತಿ ಬಾಳಲು ಯಾವೆಲ್ಲ ಸವಲತ್ತು ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಗತ್ಯ ವಿದೆಯೊ ಅವಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪಡೆದುಹೊಂಡು ಸಾರ್ಥಕ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವುದು. ಗುಣಮಟ್ಟದ ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಜೀವನ ಪಾವಿತ್ರತೆಯೊಂದಿಗೆ ಘನತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಮೂರಕೆ. ಈ ಧೈವಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸುವ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಧನಾತ್ಮಕ (positive) ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮನ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ, ಆರೋಗ್ಯ, ನೀರು, ನಿದ್ರೆ, ಶೀಕ್ಷಣ, ವಸತಿ, ಶುದ್ಧ ಪರಿಸರ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ... ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕುರಿತಾದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಘನತೆವೆಚ್ಚಿ ಬಾಳಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗೆಳಿಸಿ ಜೀವನದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸುಮಂಜೀಲಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಾಣಿಸ್ತೇವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ತಪ್ಪಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಘನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಕಲ್ಪಣೆ ರಾಜ್ಯದ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಅಧಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಅತ್ಯವಶಕ ಎಂಬುದು ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿತನದ ಹಕ್ಕು ಬೆಳೆದ್ದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಘನತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ನ್ಯಾಯಚಿಂತನೆಯ ಕೇಂದ್ರಬೆಂದುವಾಗಿ ಮಾಡಿದುದರ ನಂತರವೇ. ಕಾನೂನು ಬಾಹಿರವಾದ ಯೋಂದಿಗೆ ಬಾಳುವುದು ಹಾಗೂ ಆ ರೀತಿ ಬಾಳಲು ಯಾವೆಲ್ಲ ಸವಲತ್ತು ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳ ಅಗತ್ಯ ವಿದೆಯೊ ಅವಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಪಾರ್ಶ್ವದೆಂದು ಸಾರ್ಥಕ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುವುದು. ಗುಣಮಟ್ಟದ ಜೀವನ ಹಾಗೂ ಜೀವನ ಪಾವಿತ್ರತೆಯೊಂದಿಗೆ ಘನತೆಯ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗೆ ಮೂರಕೆ. ಈ ಧೈವಿಯಿಂದ ಜೀವಿಸುವ ಹಕ್ಕಿಗೆ ಧನಾತ್ಮಕ (positive) ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನೀಡುತ್ತಾ ಆಹಾರ, ಆರೋಗ್ಯ, ನೀರು, ನಿದ್ರೆ, ಶೀಕ್ಷಣ, ವಸತಿ, ಶುದ್ಧ ಪರಿಸರ, ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ... ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಕುರಿತಾದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಘನತೆವೆಚ್ಚಿ ಬಾಳಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಯವೆಂದು ಪರಿಗೆಳಿಸಿ ಜೀವನದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸುಮಂಜೀಲಿಸಿದ್ದನ್ನು ಕಾಣಿಸ್ತೇವೆ. ಈ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ನಿರ್ದೇಶಕ ತಪ್ಪಿಗಳನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಘನತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಕಲ್ಪಣೆ ರಾಜ್ಯದ ಧೋರಣೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಅಧಿಕ ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯ ನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು ಹೇಗೆ ಅತ್ಯವಶಕ ಎಂಬುದು ಮನದಟ್ಟಾಗುತ್ತದೆ.

ಖಾಸಗಿತನದ ಹಕ್ಕಿನ ಮೂಲವನ್ನು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಘನತೆಯ ಬೆಳಕಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಿದ ನಂತರ ಹಲವಾರು ಗಂಭೀರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಅದೇ ತಾತ್ತ್ವಿಕ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಉತ್ತರಿಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡುತ್ತೇವೆ. ಶ್ರೀಯಿಂದು ಲಿಂಗಿಗಳ ಹಕ್ಕು ಸಲಿಂಗ

ಗ್ರಾಹಕರ ಹಿತರಕ್ಷಣೆ

(ಮೂರನೇಯ ಪುಟದಿಂದ)

ದೂರವಾಳ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು.

ದೂರದಾರ ಯಾರೆಂದರೆ :

1. ಗ್ರಾಹಕರು.
2. ನೋಂದಾಯಿಸಿದ ಗ್ರಾಹಕರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು.
3. ರಾಜ್ಯ ಅಥವಾ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರ.
4. ಒಂದೇ ಬಗೆಯ ದೂರನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಒಬ್ಬ ವೈಕಿ ಅಥವಾ ಹೆಚ್ಚಿನ ಗ್ರಾಹಕರು.
5. ಗ್ರಾಹಕ ಮೃತಪಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಆತನ ವಾರಸುದಾರ; ಯಾರಿಗೆ ದೂರು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು:
1. ಸರಕು ಅಥವಾ ಸೇವೆಯ ಮೌಲ್ಯ ಕೇಳಲಾದ ಪರಿಹಾರದ ಮೊತ್ತ ರೂ. 20 ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇದ್ದರೆ ಘಟನೆ ನಡೆದ ಜೀಲ್ಯಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ರುಪ ಜೆಲ್ಲು ಗ್ರಾಹಕರ ವೇದಿಕೆಗೆ ದೂರನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು.
2. ಸರಕು ಅಥವಾ ಸೇವೆಯ ಮೌಲ್ಯ ಪರಿಹಾರದ ಮೊತ್ತ ರೂ. 20 ಲಕ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದು ರೂ. 1 ಕೋಟಿ ಒಳಗಿದ್ದರೆ ರಾಜ್ಯ ಗ್ರಾಹಕರ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ದೂರು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು.
3. ಸರಕು ಅಥವಾ ಸೇವೆಯ ಮೌಲ್ಯ ಕೇಳಲಾದ ಪರಿಹಾರದ ಮೊತ್ತ ರೂ. 1 ಕೋಟಿಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿದ್ದರೆ ನವದೆಹಲಿಯಲ್ಲಿರುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಹಕರ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ದೂರನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಬೇಕು.
4. ಪ್ರತಿ ದೂರದಾರರು ರೂ. 1 ಲಕ್ಷದವರೆಗಿನ ಮೊತ್ತಕ್ಕೆ ರೂ. 100 (ಬಿ.ಪಿ.ಎಲ್ ಕುಟುಂಬ ಶೆಲ್ಟ್ ವಿನಾಯಿತಿ) ರೂ. 1 ಲಕ್ಷ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ರೂ. 10 ಲಕ್ಷದವರೆಗಿನ ರೂ. 400, ಹಾಗೂ ರೂ. 10 ಲಕ್ಷದಿಂದ ರೂ. 20 ಲಕ್ಷದವರೆಗಿನ ರೂ. 500 ಕೋಟಿ ಫೀ ಇದ್ದು ಕ್ರೂಸ್ ಡಿ.ಡಿ. ಮೂಲಕ ಸಂದಾಯ ಮಾಡಬೇಕು.

ಜೆಲ್ಲಾ ವೇದಿಕೆ, ರಾಜ್ಯ ಆಯೋಗ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗ, ಯಾವ ವಿಧಿದ ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸ ಬಹುದು?

ದೂರಿನಲ್ಲಿ ಆಪಾಡಿಸಿರುವಂತೆ ಸರಕಿನಲ್ಲಿರುವ ದೋಷ

ಅಥವಾ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿಯ ನೋವತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ತನಗೆ ಶೈಲಿಯಾದಲ್ಲಿ ಜೆಲ್ಲಾ ವೇದಿಕೆ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಆಯೋಗ, ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗ,

- ◆ ವಿವಾದಗ್ರಸ್ತ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿರುವ ದೋಷವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸುವಂತೆ; ಅಥವಾ
- ◆ ದೋಷದ್ಯುಕ್ತ ವಸ್ತುವಿನ ಬದಲಿಗೆ ಆದೇ ನಮುನೆಯ ದೋಷರಹಿತ ವಸ್ತುವನ್ನು ಭಿಯಾದಿ ಗ್ರಾಹಕನಿಗೆ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವಂತೆ; ಅಥವಾ
- ◆ ಭಿಯಾದಿಯು ನೀಡಿದ್ದ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಅಥವಾ ವೆಚ್ಚಿನ ಆತನಿಗೆ ಮರು ಪಾವತಿ ಮಾಡುವಂತೆ; ಅಥವಾ
- ◆ ಎದುರಾಳಿಯ ನಿರ್ಜ್ಞತನದಿಂದ ಗ್ರಾಹಕ ನಿಗುಂತಾದ ತೊಂದರೆಗೆ ಅಥವಾ ನಷ್ಟಕ್ಕಿನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಗ್ರಾಹಕನಿಗೆ ನೀಡುವಂತೆ; ಅಥವಾ
- ◆ ಅನುಷ್ಠಿತ ವ್ಯಾಪಾರೀ ಪದ್ಧತಿ ಅಥವಾ ಪರಿಬಂಧಕ ವ್ಯಾಪಾರೀ ಕ್ರಮ (Restrictive Trade Practices) ಮುಂದುವರಿಸುದಿರುವಂತೆ; ಅಥವಾ
- ◆ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಸರಕುಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟಕ್ಕೆಡೆದಂತೆ ಅಥವಾ ಮಾರಾಟಕ್ಕಿಂದಲ್ಲಿ ಅವು ಗಳನ್ನು ಹಿಂತೆಗೊಳಿಸುವಂತೆ; ಅಥವಾ
- ◆ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುದಿರುವಂತೆ;
- ◆ ಮುಂತಾಗಿ ಎದುರಾದರನಿಗೆ ನಿದೇಶಿಸಿ ಆದೇಶವನ್ನು ಹೊರಡಿಸಬಹುದು.

ಮೇಲ್ಮನಿ

1. ಜೆಲ್ಲಾ ವೇದಿಕೆಯ ಆದೇಶದಿಂದ ಬಾಧಿತನಾದ ವೈಕಿ ರಾಜ್ಯ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ;
2. ರಾಜ್ಯ ಆಯೋಗ ತನ್ನ ಮೂಲ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಾದದ ವಿಚಾರಕೆ ನಡೆಸಿ ಹೊರಡಿಸಿದ ಆದೇಶದಿಂದ ಬಾಧಿತನಾದ ವೈಕಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ; ಮತ್ತು
3. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗ ತನ್ನ ಮೂಲ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ವಿವಾದದ ವಿಚಾರಕೆ ನಡೆಸಿ

ಹೊರಡಿಸಿದ ಆದೇಶದ ವಿರುದ್ಧ ಬಾಧಿತನಾದ ವೈಕಿಯು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಆದೇಶದ ದಿನಾಂಕ ದಿಂದ 30 ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು. ಸರ್ಕಾರಣ ದಿಂದ ಸದರಿ ಮೇಲ್ಮನಿಯನ್ನು 30 ದಿನಗಳೊಳಗಾಗಿ ಸಲ್ಲಿಸಲು ತನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗ ಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮೇಲ್ಮನಿವಿದಾರನು ರಾಜ್ಯ ಆಯೋಗ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗಕ್ಕೆ ಅಥವಾ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಮನ ವರಿಕ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಲ್ಲಿ ಅವಧಿ ಮೀರಿದ ಮೇಲ್ಮನಿ ನವಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಆಯೋಗ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗ ಅಥವಾ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ವಿಕಾರಣೆಗೆ ಅಂಗಿಕರಿಸಬಹುದು.

ಜೆಲ್ಲಾ ವೇದಿಕೆ, ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗಗಳು ಮಾಡಿದ ಮಧ್ಯಂತರ ಆದೇಶವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು ಹೇಗೆ?

ಈ ಅಧಿನಿಯಮದಲ್ಲಿ ವೇದಿಕೆ, ಅಥವಾ ಆಯೋಗವು ಮಾಡಿದ ಯಾವುದೇ ಮಧ್ಯಂತರ ಆದೇಶವನ್ನು ಎದುರು ದಾರನು ಪಾಲಿಸಿದ್ದರೆ, ಆತನ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಜಪ್ತಿ ಮಾಡಿಸುವ, ಮತ್ತು ಹಾಗೆ ಜಪ್ತಿ ಮಾಡಿಸಿದ ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿಯೂ ಎದುರುದಾರನು ಆದೇಶವನ್ನು ಪಾಲಿಸಿದ್ದರೆ, ಆ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರಾಟ ಮಾಡಿಸಿ ಬಂದ ಹಣದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಿಸಿದಪ್ಪು ಮೊತ್ತವನ್ನು ಪಿಯಾದಿಗೆ ನಷ್ಟ ಪರಿಹಾರವಿಂದ ಕೊಡುವ, ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿಗೆಲ್ಲಾ ವೇದಿಕೆ ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯ ಆಯೋಗ ಅಥವಾ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿಯ ಒಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಪ್ರಕ್ರಿಯನ್ನಿಗೆ ಹಣ ಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಆದೇಶಿಸಿದಲ್ಲಿ ಅಂಥ ಆದೇಶವನ್ನು ಪಡೆದ ವೈಕಿಯ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವೇದಿಕೆ ಅಥವಾ ಆಯೋಗದ ಮುಂದೆ ಅಜ್ಞ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಹಣಕ್ಕೆ ದೃಢೀಕರಣ ಪತ್ರ (Certificate) ಪಡೆದು ಅದರ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಆ ಹಣವನ್ನು ಜೆಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಮೂಲಕ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಜೆಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಂದಾಯ ಬಾಕಿಯನ್ನು ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಹಣವನ್ನು ಎದುರು ದಾರನಿಂದ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಿ ಅಜ್ಞದಾರನಿಗೆ ಕೊಡಮಾಡುತ್ತಾರೆ.

ಇವತ್ತ ತಲಾಪ..... (ಮೂರನೇಯ ಪುಟದಿಂದ)

‘ತಲಾಪ್’ ಎಂಬುವುದು ಅರೆಬಿಕ್ ಶಬ್ದ ವಾಗಿದ್ದು, ಇದರ ಶಬ್ದಾರ್ಥ ‘ವಿವಾಹ ಬಂಧನದಿಂದ ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು’ ಎಂಬುದಾಗಿದೆ. ಈ ಕಾನೂನಿನದಿಯಲ್ಲಿ ಗಂಡ ನಾದವನು ಯಾವುದೇ ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ತಲಾಪ್ ಎಂದು ಉದ್ದರಿಸುವ ಮೂಲಕ ವಿವಾಹವನ್ನು ಅಂತರ್ಗೊಳಿಸಬಹುದು. ಇಂತಹ ತಲಾಪ್ ನೀಡಲು ಯಾವುದೇ ವೈವಾಹಿಕ ತಪ್ಪಿ ಮಾಡಿರ ಬೇಕಿಂದೇನಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ಮಿತಿಗಳಿಗೆ ಒಳಪಡಿದ ತಲಾಪ್ ನೀಡುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಗಂಡನಾದವನು ದುರುಪಯೋಗ ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂಬುದು ಸಮಾಜದ ಅಪೇಕ್ಷಿಯಾಗಿದೆ. ವಿವಾಹ ವಿಚ್ಛೇದನೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ‘ಮೆಹರ್’ ಎಂದರೆ ಹಂಡಿತಿಯ ಗೊರವದ್ಯೋತಕವಾಗಿ ನೀಡುವ ಹಣವನ್ನು ನೀಡ ಬೇಕಾಗಿರುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಗಂಡನ ತಲಾಪ್ ನೀಡುವ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ದಾರುಪಯೋಗಿಸಬಹುದು. 1. ತಲಾಪ್-ಉಲ್ಲ-ಸನ್ವತ್ತ ಅಂದರೆ ತಲಾಪ್ನು ಹಿಂಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶ ವಿರುದ್ಧ ವಿಧಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. 2. ತಲಾಪ್-ಉಲ್ಲ-ಬಿದಾತ್ ಅಂದರೆ ತಲಾಪ್ನು ಹಿಂಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶ ವಿರುದ್ಧ ವಿಧಗಳಾದ ತಲಾಪ್-ಉಲ್ಲ-ಬಿದಾತ್ (ತಿಂಗಳ ತಲಾಪ್) ಮತ್ತು ತಲಾಪ್-ಉಲ್ಲ-ಬಿದಾತ್ (ಸಾವಿತ್ರೇಯ ತಲಾಪ್).

ಗಂಡನಿಗೆ 3 ವರ್ಷ ಕಾರಾಗ್ರಹ ಶಿಕ್ಷೆ ಮತ್ತು ದಂಡವನ್ನು ವಿರುದ್ಧ ಭಾರತೀಯ ಒಕ್ಕೂಟ ಎಂಬ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರಿ ತಲಾಪ್ (ತಲಾಪ್-ಉಲ್ಲ-ಬಿದಾತ್) ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ವಿವಾಹವನ್ನು ಅಂತರ್ಗೊಳಿಸುವ ಗಂಡನಿಗೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಕಾನೂನಿನದಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ ಅಧಿಕಾರವು ಸಂಬಿಧಾನ ಭಾರಿರ ಎಂದು ಹೊರೆಟಿನೆಂದು. ಮುಸ್ಲಿಂ ಹಂಡಿತಿಗೆ ತಲಾಪ್ ತಲಾಪ್-ಉಲ್ಲ-ಬಿದಾತ್ ಮೂಲಕ ವಿವಾಹವನ್ನು ಜೆಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಜೆಲ್ಲಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಕಂದಾಯ ಬಾಕಿಯನ್ನು ವಸೂಲಿ ಮಾಡುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಆ ಹಣವನ್ನು ಎದುರು ದಾರನಿಂದ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಿ ಅಜ್ಞದಾರನಿಗೆ ಕೊಡಮಾಡುತ್ತಾರೆ.